

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Therese Kjellgren, (thekj2), Sektionsledare
Granskad av: Anders Båth, (andba11), Överläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-01-19

Giltig till: 2026-10-22

Njurar, binjurar, urografi – DT-undersökning inom radiologi Borås

Förändringar sedan föregående version

Uppdaterat kod för sten CT.

Sammanfattning

Beskrivning av DT-undersökning njurar, binjurar och urografi, för röntgensjuksköterska inom radiologi Borås.

Innehållsförteckning

Njurar, binjurar, urografi – DT-undersökning inom radiologi Borås	1
Förändringar sedan föregående version	1
Sammanfattning	1
Innehållsförteckning	1
Förutsättningar	2
Generella förberedelser och riktlinjer	2
Genomförande	3
DT Njurar, sten-kontroll k-	3
DT Binjurar k-	4
DT Njurar, tumör k- k+ (artär-, venfas, 8min delay)	5
DT Urografi, k- k+	8
DT Urografi, makrohematuri k- k+ (artär-, ven-, utsöndringsfas).....	10
DT Thorax-Njurar 4-fas, k-k+(artär, ven-, utsöndringsfas 10 min).....	14
DT Njurar, inför donation k- k+	17
Dokumentation.....	20
Skicka patient.....	20
Dokumentinformation.....	21

Förutsättningar

Generella förberedelser och riktlinjer

Vid i.v kontrast

[Kontrastmedelsinducerad nefropati \(KMN\) – prevention vid kontrastmedelsundersökning, SÄS](#)

[Kontrastundersökning, premedicinering vid risk för anafylaktisk reaktion, SÄS](#)

[Jodkontrast när patienter är under thyreoideautredning eller radiojodbehandling](#)

[Venkateter och kontrasthastighet vid användning av tryckspruta](#)

[Kontrastmedel vid röntgenundersökningar](#)

GFR räknas ut om patienten uppfyller någon riskfaktor.

Patienten ska ha venväg. Avdelningen kan ombesörja detta för ineliggande patienter.

Finns EKG elektroder över aktuellt område på patienten tas dessa om möjligt bort.

Ta del av checklista inför iv kontrast och kontrollera typ av diabetes, eventuell tidigare kontrastmedelsreaktion, övriga riskfaktorer, längd och vikt.

Vid p.o kontrast

[Extravasal kontrast för vuxna inom radiologi Borås och Skene](#)

Strålskydd

[Strålsäkerhetsåtgärder inom radiologi SÄS](#)

Tips och idéer

Kan patienten inte få upp armarna ovanför huvudet: se till att få dem så ventralt som möjligt över bröstkorgen. Använd fixeringsband vid behov.

Genomförande

DT Njurar, sten-kontroll k-

SoS kod 852 706

Stenutredning i njurar och urinvägar.

Protokoll

Sten CT, lågdos

Patientposition

Ryggläge, gärna kudde under knäna, armarna ovanför huvudet.

Patientinformation

Att ligga stilla.

Hålla andan vid inspelat kommando.

Bildtagning

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 1

K-

Område/Kriterier

Från toppen på njurarna t.o.m. blåsan.

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/2

*Coronara 3/2

*Sagitella 3/2

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

DT Binjurar k-

SoS kod 853 000

Vanligen adenom, tumör.

Protokoll

Binjure

Patientposition

Ryggläge, armarna ovanför huvudet.

Patientinformation

Längd och vikt.

Att ligga stilla.

Hålla andan på inspelat kommando.

Bildtagning

Scout

Frontal 90

Lateral 180

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 1

K-

Område/Kriterier

Genom hela binjureområdet.

Algoritm

Standard

Reconjob

* # 0.6/0.6

*Axiella 3/3

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

DT Njurar, tumör k- k+ (artär-, venfas, 8min delay)

SoS kod 852 902

Stadieindelning av påvisad tumör.

Protokoll

Njurar Tumör

Patientposition

Ryggläge, gärna kudde under knäna, armarna ovanför huvudet.

Patientinformation

Att ligga stilla.

Att hålla andan på inspelat kommando.

Bildtagning

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 1

K-

Område/Kriterier

Båda njurarna inklusive levern ska vara med

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

*Axiella 5/5

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 2

K+Artärfas

Område/Kriterier

Båda njurarna inklusive levern ska vara med

I.v. kontrast

Viktbaserad kontrastmedelsdosering enligt Omniject

Smart Prep

Lägg ROI:en strax ovan diafragma i aorta

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 3/3

*Coronara MIP

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 3

K+Venfas

Område/Kriterier

Båda njurarna inklusive levern ska vara med

Delay

80s

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 5/5

* Sagitella 5/5

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 4

K+Utsöndringsfas i bukläge

Område/Kriterier

Båda njurarna till och med blåsan ska vara med

Delay

8min

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 5/5

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

DT Urografi, k- k+

SoS kod 852 900

Makroskopisk hematuri och malignitetsmisstanke.

Protokoll

Urografi

Patientposition

Ryggläge, gärna kudde under knäna.

Patientinformation

Patienten skall tömma blåsan strax innan man börjar dricka 1 liter vatten och får INTE tömma blåsan förrän undersökningen är klar.

Ligga stilla.

Bildtagning

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 1

K- (lågdos)

Område/Kriterier

Från och med njurar till och med blåsa

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.625

*Axiella 3/3

*coronara 3/3

*sagitella 3/3

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 2

K+ Parenkymfas och utsöndringsfas i bukkläge

Område/Kriterier

Från och med njurar till och med blåsa

I.v. kontrast

Dubbelinjektor: 70ml 3ml/s kontrast samt 190 ml 0.9 % NaCl med 0,6 ml/s hastighet. Vid 10 minuter delay från kontraststart, ge ytterligare 30ml kontrast med 90 s fast delay.

Delay

Ca 12 min

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.625

*Axiella 3/3

*Coronara 5/5

*Sagitella 5/5

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Be patienten vrida på bäckenet för att blanda upp kontrasten i blåsan.

Be patienten hosta några gånger för bättre fyllnad av uretärer.

Kontrollera att båda uretärerna är fyllda ner till urinblåsan.

DT Urografi, makrohematuri k- k+ (artär-, ven-, utsöndringsfas)

SoS kod 852 900

Makroskopisk hematuri och malignitetsmisstanke.

Protokoll

Makrohematuri

Läkemedel

Furix

Styrka: 10mg/ml

Dos: 2.5 mg

Administrering

Intravenöst.

Ges innan patienten går ut och tömmer blåsan.

Ges till alla oavsett vikt.

P.o. kontrast

1 liter vatten under en timma.

Patientposition

Ryggläge, gärna kudde under knäna, armarna ovanför huvudet.

Patientinformation

Patienten skall tömma blåsan strax innan man börjar dricka 1 liter vatten och bör INTE tömma blåsan.

Att ligga stilla.

Att hålla andan på inspelat kommando.

Ökad urinproduktion den närmsta 2-3 tim.

Bildtagning

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 1

K-

Område/Kriterier

Båda njurarna till och med blåsbotten.

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

*Axiella 5/5

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 2

K+Artärfas

Område/Kriterier

Båda njurarna till och med blåsbotten.

I.v. kontrast

Viktbaserad kontrastmedelsdosering enligt Omniject

Smart Prep

Lägg ROI:en strax ovan diafragma i aorta

Algoritm

Standard

Reconjob

* #Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 3/3

*Sagitella 3/3

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 3

Enbart på patienter över 50 år.

K+Venfas

Område/Kriterier

Lever till och med njurar.

Delay

80s

Algoritm

Standard

Reconjob

* #Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 3/3

*Sagitella 3/3

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Furosemid (FURIX)

Ge Furosemid (Furix) enl ordination. 2.5mg iv.

Låt patienten tömma blåsan en (1) gång. Vänta ca 20 min efter serie 2 eller 3 (beroende av ålder), ta där efter serie 4.

Protokoll

Urografi senfas.

Protokoll efter vikt.

Bildtagning

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 4

K+Utsöndringsfas i bukläge

Område/Kriterier

Båda njurarna till och med blåsbotten.

Delay

Ca 20 min

Algoritm

Standard

Reconjob

* #Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 3/3

*Sagitella 3/3

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

DT Thorax-Njurar 4-fas, k-k+(artär, ven-, utsöndringsfas 10 min)

SoS kod 830 800, 852 902

Protokoll

Thorax - njurar tumör flerfas

P.o. kontrast

1 liter vatten under en timma.

Patientposition

Ryggläge, gärna kudde under knäna, armarna ovanför huvudet.

Patientinformation

Patienten skall tömma blåsan strax innan man börjar dricka 1 liter vatten och bör INTE tömma blåsan.

Att ligga stilla.

Att hålla andan på inspelat kommando.

Ökad urinproduktion den närmsta 2-3 tim.

Bildtagning

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 1

K-

Område/Kriterier

Diafragma till och med njurarna och lever

Algoritm

Standard

Reconjob

* # Axiella 0.6/0.6

*Axiella 5/5

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 2

K+Artärfas

Område/Kriterier

Diafragma till och med blåsboten

I.v. kontrast

Viktbaserad kontrastmedelsdosering enligt Omniject

Smart Prep

Lägg ROI:en strax ovan diafragma i aorta

Algoritm

Standard

Reconjob

* #Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 3/3

*Sagitella 3/3

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 3

K+Venfas,

Område/Kriterier

Thorax+ Diafragma till och med njurar och lever

Delay

Diagnostisk delay 50sek

Algoritm

Standard

Reconjob

* #Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 3/3

*Sagitella 3/3

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 4

Utsöndringsfas 10 min i bukläge

Område/Kriterier

Njurar till blåsbotten

Delay

10 min

Algoritm

Standard

Reconjob

* #Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/3

*Coronara 3/3

*Sagitella 3/3

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

DT Njurar, inför donation k- k+

SoS kod 852 902

Utredning inför donation.

Donatorer => 50 år

Undersökningen utförs i fyra faser enligt nedan.

Donator < 50 år

Undersökningen utförs enbart i tre faser (nativ, kortikomedullär och utsöndringsfas), då yngre är strålkänsligare och sannolikheten för tumör är betydligt mindre.

Protokoll

DT njurar inför donation.

Patientposition

Ryggläge, gärna kudde under knäna, armarna ovanför huvudet.

Patientinformation

P.o kontrast - 1 liter vatten under 2 timmar.

Urinblåsan skall vara fylld vid undersökningen. Därför bör patienten kasta vatten 2 timmar före undersökningen och där efter dricka 1 liter valfri vätska i portioner under 2 timmar.

Att ligga stilla.

Att hålla andan på inspelat kommando.

Bildtagning

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 1

K- Lågdos.

Område/Kriterier

Strax ovan njurarna t.o.m. crista iliaca.

OBS!

Om en eller båda njurarna saknas: Skanna bäckenet.

Om singel eller hästskonjurar: Avsluta undersökningen.

Algoritm

Standard

Reconjob

* #Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/2

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 2

K+Artärfas

Område/Kriterier

Strax ovan njurarna t.o.m. tuber ischii

I.v. kontrast

Räkna i omnijekt: Donationsnjure.

400 mgI/kg

Injektionstid: 20 s.

Max doseringsvikt: 80 kg

Smart Prep

Lägg ROI:en strax ovan diafragma i aorta

Triggernivå: 150 HU

Diagnostisk delay: 10 s.

Algoritm

Standard

Reconjob

* Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/2

*Coronara 3/2

*MIP 15/5

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Serie 3

Enbart på patienter över 50 år.

K+Venfas

Område/Kriterier

Strax ovan njurarna t.o.m. crista iliaca

Delay

75 s efter att triggernivå uppnåtts.

Algoritm

Standard

Reconjob

* Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/2

*Coronara 3/2

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Scout

Frontal 180

Lateral 90

Anatomisk referenspunkt: XY

Serie 4

Utsöndringsfas 7 mi i buk läge

Förberedelser

OBS!

Lämpligt att låta patienten rotera på bordet och ligga en stund i bukläge före denna serie för att fylla uretärerna från ev. vida njurbäcken samt blanda kontrastmedel och urin i urinblåsan.

Område/Kriterier

Strax ovan njurarna t.o.m. tuber ischii.

Delay

7 min.

Algoritm

Standard

Reconjob

*Axiella 0.6/0.6

*Axiella 3/2

*MIP 15/5

Till PACS

Alla märkta *

Till AW

Alla märkta #

Dokumentation

I RIS angående njurfunktion, riskfaktorer, PVK, kontrast och reaktion.

Längd, vikt och graviditet.

Om inte kriterierna uppfyllts för undersökningen skall anledning till detta dokumenteras i remissanteckningsruta.

Patientens stråldos dokumenteras med skärmdump av Dose Report.

Skicka patient

Ja.

Informera om när och från vem patienten får svar.

Dokumentinformation

Innehållsansvariga

Therese Kjellgren, röntgensjuksköterska, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Patrick Petersson, sjukhusfysiker, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Anders Båth, överläkare, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Innehållsgranskare

Anders Båth, överläkare, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Metodbok DT, njurar, binjurar, urografi, donation, tumör, makrohematuri, sten

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Therese Kjellgren, (thekj2), Sektionsledare

Granskad av: Anders Båth, (andba11), Överläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-514148307-120

Version: 13.0

Giltig från: 2026-01-19

Giltig till: 2026-10-22